

2 Απριλίου 2025

Κύπρου Γεώργιος: 70 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού μας αγώνα

[/ Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

70 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού μας αγώνα

Του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου

Όταν ένας λαός, όπως είναι ο λαός μας, διαβαίνει επί αιώνες τά μονοπάτια της Ιστορίας, όταν είναι προικισμένος με ιδιαίτερα υψηλές αξίες και ιδανικά, αλλά και κατοικεί σέ κρίσιμα γεωγραφικά σταυροδρόμια, πού τά έποφθαλμιοϋν πολλοί, είναι φυσικό στά κατάστιχα τής μνήμης του νά είναι καταχωρημένα, σέ άναρίθμητο πλήθος, γεγονότα, πρόσωπα, ήμερομηνίες, άναβάσεις θριάμβου, καταβάσεις όδύνης, νίκες και ήττες, περηφάνια πολλή για άποφάσεις ήρωικές, θρήνος για άπώλειες τραγικές. Σέ ένα τέτοιο γεγονός, αφιερώνουμε, αύτή τή φορά, τό παρόν τεϋχος του περιοδικου μας. Σέ μιάν έπέτειο μέ πανελλήνια άπήχηση, ίσως τήν ήρωϊκότερη έπέτειο τής υπερτρισχιλιετους Ιστορίας μας. Κι αύτή δέν είναι άλλη από τήν 70ή έπέτειο από τήν έναρξη του άπελευθερωτικού άγώνα τής ΕΟΚΑ πού έγινε τήν 1^η Απριλίου 1955.

Είναι ένα εύλαβικό αφιέρωμα σέ όσους προσφέρθηκαν ως «άγνά και άμωμα ιερεία» στόν βωμό τής έλευθερίας τής Κύπρου και πού βρίσκονται σήμερα στό πάνθεον τών άθανάτων. Η άναφορά μας σ' αύτήν τήν έπέτειο και στούς ήρωες του άπελευθερωτικού μας άγώνα συνιστά άφορμή έντρύφησης στό παράδειγμά τους και άντλησης διδαγμάτων για τό παρόν και τό μέλλον. Αυτό είναι αναγκαίο ιδιαίτερα σήμερα πού τό έθνικό αισθητήριο έχει άμβλυνθεί, σήμερα πού οί ήρωες παραγνωρίζονται και άλλα πρότυπα προβάλλονται στή ζωή. Είναι ένα μάθημα άγάπης προς τήν πατρίδα και μία προτροπή προς αύτογνωσία.

Τό '55 δέν ήταν, ασφαλώς, ή πρώτη φορά κατά τήν όποία ό Κυπριακός Έλληνισμός έξηγέρθη για τήν ανάκτηση τής έλευθερίας του. Σχεδόν τήν έπομένη τής κάθε ύποδούλωσης, αρχιζαν τά άπελευθερωτικά κινήματα. Η έθνική συνείδηση τών

Ἑλλήνων τῆς Κύπρου οὐδέποτε σίγησε, ἀκόμα καί κάτω ἀπό τίς πιό καταθλιπτικές συνθήκες δουλείας. Ὅλες οἱ ἐπαναστάσεις, ἀκόμα καί οἱ ἀποτυχημένες, συντήρησαν ἀναμμένη τή φλόγα. Κι ἦταν αὐτό καί σπουδαῖο καί ἀπαραίτητο.

Ὑποταγμένος γιὰ ὀκτώ αἰῶνες (ἀπό τό 1191) σέ ξένους λαούς, ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός δέν χάρισε τήν ψυχή του σέ κανέναν, ἀλλά γρηγοροῦσε συνεχῶς. Οὔτε καί ἄφησε τή σκουριά τῆς δουλείας νά καλύψει τό πολύτιμο ἔθνικό του μέταλλο. Τό πάθος τῆς ἐλευθερίας, καθοριστικό στοιχεῖο τοῦ χαρακτῆρα ὅλων τῶν Ἑλλήνων, σιγόβραζε μέσα του. Ἀπό τήν κλασσική Ἑλλάδα ὅπου διακηρυσσόταν, ἔργοις καί λόγους, ὅτι «εὐδαιμον τό ἐλεύθερον» καί «ἐλεύθερον τό εὐψυχον», ἀπό τήν παλιγγενεσία τοῦ 1821 μέ τό λακωνικό «Ἐλευθερία ἢ θάνατος», ἀπό τό ἔπος τοῦ '40 μέ τό στεντόρειο «ΟΧΙ», ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός πῆρε πολλά διδάγματα. Δέν χρειάστηκε οἱ ἀγωνιστές τοῦ 55-59 νά περιπλανηθοῦν, οὔτε καί δυσκολεύτηκαν στήν ἀναζήτησι ἀξιών καί στόχων τοῦ ἀγῶνα τους. Οἱ ἀξίες καί τά ἰδανικά πού ἐνέπνευσαν διαχρονικά τούς ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων σ' ὅλη τήν ἔκτασι τῆς Ἑλληνικῆς γῆς γιά ἐλευθερία, δικαιοσύνη καί ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια τούς ἐνέπνευσαν κι αὐτούς. Ἡ φλόγα πού οἰστροηλατοῦσε τήν ἀνήσυχη ψυχή τους φούντωσε μέ τήν ἐντρύφηση σ' αὐτές τίς ἀξίες καί δέν μποροῦσε νά τιθασευτεῖ.

Ἡ ἥρωική θυσία ὅλων, καθῶς καί ὅλη ἡ μεγαλειώδης ἐθνική ἐξόρμησι τῆς γενιᾶς τοῦ '55, ἦταν πραγματικά ἀποτέλεσμα τῆς ἀκράδαντης πίστεως στόν Θεό, καθῶς καί καρπός καί καταστάλαγμα τῆς μακραίωνης ἀντίστασι καί τῆς ἐθνικῆς ἀντοχῆς τῶν προγόνων μας. Ἐνιωθάν βαριά τήν παρακαταθήκη 35 Ἑλληνικῶν Κυπριακῶν αἰώνων καί δέν μποροῦσαν νά παραγνωρίσουν τίς ὁδύνες τῶν πατέρων τους ἀπό τούς διωγμούς αἰώνων ὀλόκληρων, οὔτε καί νά κωφεύσουν στή συνείδησή τους, πού πρόσταζε τήν ἀπελευθέρωσι τοῦ τόπου.

Ἔτσι, σέ χρόνο πού ὁ ξένος δυνάστης ἐθεωρεῖτο δυσπολέμητος, ἀκόμα κι' ἀπό τά ἰσχυρότερα κράτη τοῦ κόσμου, οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου, ἓνας μικρός λαός καί ἄοπλος, ἀνέλαβαν τό γιγάντιο ἔργο ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης πού ἔπρεπε ἄλλοι νά εἶχαν ἀναλάβει. Γνώριζαν, βέβαια, ἀπό τή μακραίωνη ἱστορία μας ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀγοράζεται καί ζυγίζεται μέ αἷμα καί πῶς εἶναι πάντα «ἀπ' τά κόκκαλα βγαλμένα». Γι' αὐτό κι ἦταν ἀποφασισμένοι γιά κάθε θυσία.

Στά τέσσερα μεγαλειώδη χρόνια τοῦ ἐπικοῦ ἐκείνου ἀγῶνα, ἀπό τό 1955 μέχρι τό 1959, ζωντάνεψαν ὅλα τά προηγούμενα ἐπιτεύγματα τῆς φυλῆς στά πρόσωπα τῶν νέων ἡρώων.

Ὁ Αὐξεντίου στόν Μαχαιρᾶ πολέμησε μόνος, γιά 9 ὀλόκληρες ὥρες, μ' ἓναν ὀλάκερο στρατό. Στό κάλεσμα τῶν Ἀγγλων νά παραδοθεῖ, ἀπάντησε ὅπως κι ὁ

Λεωνίδας: «Μολών λαβέ». Μή μπορώντας οι «πολιτισμένοι» Άγγλοι να τον συλλάβουν, ή να τον σκοτώσουν πολεμώντας άντρίκεια, τον έκαψαν, περιλούοντας με βενζίνη και πυρπολώντας τό κρησφύγετό του. Στόν άχυρώνα του Λιοπετρίου τέσσερις ήρωες, πολεμώντας σάν λιοντάρια, αναβιώνουν τό Χάνι της Γραβιάς. Κι όταν τούς τέλειωσαν τά πολεμοφόδια δέν παραδόθηκαν. Έπεχείρησαν ήρωική έξοδο, πέφτοντας νεκροί από τά πυρά των Άγγλων. Στό Δίκωμο, ό Κυριάκος Μάτσης ένσαρκώνει τόν Παλαιολόγο. Άρνείται τόν συμβιβασμό. «Ού περί χρημάτων τόν άγώνα ποιούμεθα αλλά περί άρετής», ήταν ή άπάντησή του σέ δελεαστική προσφορά γιά προδοσία. Οι Άγγλοι τόν σκοτώνουν ανατινάσσοντας τό κρησφύγετό του. Στήν Πάφο, ένας έφηβος ποιητής, ό Εύαγόρας Παλληκαρίδης αφήνει τά μαθητικά θρανία κι άνεβαίνει άντάρτης στό βουνό. Έφαρμόζει έμπρακτα τούς στίχους, πού ό ίδιος έγραψε προηγουμένως: «Θά πάρω μιάν άνηφοριά, θά πάρω μονοπάτια, νά βρω τά σκαλοπάτια πού πάν στήν λευτεριά». Σέ ήλικία 19 έτών άνεβαίνει, μέ τό χαμόγελο στά χείλη, στήν άγχόνη και γίνεται άγωνιστικό σύμβολο κι άθάνατος.

Τό κλίμα πού επικρατούσε τότε στήν Κύπρο δίνουν και δημοσιεύματα στόν Έλληνικό τύπο:

Ό Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος στό άρθρο του «Παιδιά της Κύπρου», στίς 7/10/1956 γράφει γιά τούς άγωνιστές της ΕΟΚΑ: «Μέσα τους ύπάρχει πείρα αιώνων, ή πείρα μιās μεγάλης και βασανισμένης φυλής, πού πρώτη της ένιωσε τήν άξία της έλευθερίας. Ένα πλήθος φωνές μιλοϋν στήν καρδιά τους. Είναι πρόγονοι πού έκλαψαν, πού έπαιδεύτηκαν σκληρούς παιδεμούς, πού έχασαν τή ζωή τους παραπατώντας μέσα στό σκοτάδι». Κι ό Δημήτρης Ψαθά ς, σέ άρθρο του, τήν έπομένη της έναρξης του άγώνα, στίς 2 Άπριλίου 1955, σημειώνει: «Ό λαός αυτός δέν λογάριασε ποτέ τόν αριθμό, τά μέσα και τίς διαστάσεις του άντιπάλου. Ίσα – ίσα πού ή μοίρα του τό'χει νά όρθώνεται άνέκαθεν, μπροστά σέ κολοσσούς, όταν πρόκειται γιά θέματα πού άφοροϋν τή λευτεριά και τήν άξιοπρέπειά του». Η Μαρία Ράλλη, στίς 4 Άπριλίου 1956, στό άρθρο της «Όλόκληρο τό νησί είναι ΕΟΚΑ», λέει έπιγραμματικά: «Κάθε ράσο στήν Κύπρο είναι ένα λάβαρο. Κάθε σήμαντρο, ένα έγερτήριο σάλπισμα».

Έβδομήντα χρόνια ύστερα από τήν έναρξη του άπελευθερωτικού μας άγώνα, μπορούμε νά συνειδητοποιήσουμε, σήμερα, τό μεγαλείο του. Ό άγώνας της ΕΟΚΑ είναι γιά μās τούς Κυπρίους μοναδικός και άνεπανάληπτος. Δέν ήταν μιά από τίς πολλές έξεγέρσεις των Κυπρίων. Υπήρξε μιά έξόχως ρωμαλέα έξόρμηση του Κυπριακού Έλληνισμού από τήν ταπείνωση δουλείας αιώνων στά ύψηλά έπίπεδα των έθνικων του πόθων. Ήταν ή συνισταμένη όλων των άγώνων του Κυπριακού Έλληνισμού. Και ή 70ή επέτειος της έναρξής του τροφοδοτεί μέ έθνική

υπερηφάνεια τόν καθένα μας. Ο θρυλικός αγώνας του 1955-59 κοσμεῖ τήν Ἱστορία μας ως μιά κορυφαία ἐκδήλωση αγωνιστικοῦ ἥθους καί ἀρετῆς καί ως ἡ τρανότερη ἀπόδειξη τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς καταγωγῆς μας.

Ὁμολογοῦμε, ταυτόχρονα, ὅτι τιμή καί δόξα πρέπει σ' ὅλους αὐτούς τούς ἥρωες πού ἐνσάρκωσαν τό ὄραμα αἰώνων. Ὁ θαυμασμός μας πρὸς αὐτούς γίνεται μεγαλύτερος ὅταν ἀναλογιστοῦμε τό μέγεθος τοῦ ἐγχειρήματος καί τίς δυσχέρειες πού εἶχαν νά ἀντιμετωπίσουν. Ὅλοι ἀναγνωρίζουν, σήμερα, πὼς ὅσα ἔγιναν κατὰ τή διάρκεια ἐκείνου τοῦ αγῶνα, ὑπερέβησαν κάθε μέτρο μεγαλουργίας καί θά μπορούσαν νά συγκριθοῦν μόνον μέ τίς πράξεις τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, τῶν Σαλαμινομάχων καί τῶν Μαραθωνομάχων. Ἡ μνήμη αὐτῶν τῶν ἡρώων, καί μόνο γι' αὐτό, θά 'ναι πάντα «μετ' ἐγκωμίων». Γιατί μέ τή θυσία τους μᾶς διέγραψαν πορεία ζωῆς καί μέ τή δράση τους περιέγραψαν τήν ἀξιοπρέπεια πού πρέπει νά ἐπιδεικνύουμε ὡς Ἕλληνες καί ὡς Χριστιανοί.

Ἄν τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐπικοῦ ἐκείνου αγῶνα δέν ἦταν τά ἀναμενόμενα, δέν φταίει οὔτε ὁ αγῶνας, οὔτε ὁ λαός μας. Ἄμοιροι πολιτικῆς παιδείας, χωρίς τήν στήριξη τοῦ ἐθνικοῦ κέντρου καί ὑπὸ τήν πίεση τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, συρθήκαμε στά πλοκάμια τῆς Ἀγγλικῆς διπλωματίας καί στά νύχια τῆς Τουρκικῆς βουλιμίας. Δέν πρέπει ὅμως νά μηδενίζουμε, οὔτε καί νά ὑποτιμοῦμε τά ἀποτελέσματα τοῦ αγῶνα. Ὁ αγῶνας ἐκεῖνος τερμάτισε τήν ἀποικιοκρατία. Κι ἄφησε ἀνοικτή τήν προοπτική τῆς μελλοντικῆς βελτίωσης τῆς ἐλευθερίας πού ἐπιτεύχθηκε. Ἡ διχόνοια, ὅμως, πού ἐμφιλοχώρησε στίς ψυχές μας, δέν ἄφησε νά ὁλοκληρώσουμε τά ἀποτελέσματα τοῦ αγῶνα, μᾶλλον κατέστρεψε, ὅσα μέ αγῶνες καί θυσίες πετύχαμε. Καί ἔτσι ἀκολούθησε μιά ἄκρως ἐπικίνδυνη ἐθνική περιπέτεια γιά τόν τόπο μας.

Ἐβδομήντα χρόνια μετά, τώρα πού βλέπουμε, τόν ἀπελευθερωτικό μας αγῶνα ἀπό τήν ἄλλη ὀχθη, σφαδάζοντας κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς Τουρκικῆς κατοχῆς, ἔχουμε δύο πράγματα νά διδαχθοῦμε: Ἀπομάκρυνση ἀπό προσωπικά συμφέροντα καί ἐπιστροφή σ' ἓνα κλῖμα ἰδανικῶν καί ἀξιῶν ἀπό τή μιά, καί ξεκάθαρη στοχοθέτηση καί ἀταλάντευτη ἐπιδίωξη τοῦ στόχου ἀπό τήν ἄλλη. Στόχου πού δέν θά διαγράψει 35 αἰῶνες Ἑλληνικῆς παρουσίας στήν Κύπρο καί πού θά ἐξασφαλίζει τήν παρουσία μας, μέ ἀσφάλεια, στή γῆ τῶν πατέρων μας στό διηνεκές. Αὐτά τά δύο ἐπεδίωξαν οἱ ἥρωές μας καί μεγαλόρρησαν. Αὐτήν τήν ἀνάνηψη κι αὐτήν τή στοχοθέτηση ὀφείλουμε νά ἐπιδιώξουμε καί μεῖς, ἐμπνεόμενοι ἀπό τό παράδειγμά τους. Ἡ θυσία τους, ἀποτελεῖ γιά μᾶς πυξίδα ζωῆς καί δείκτη πορείας.

Τιμώντας φέτος τήν ἔνδοξη ἐπέτειο τῶν 70 χρόνων ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας αγῶνα, καλούμαστε πρῶτιστα νά συνειδητοποιήσουμε τήν ἄκρως ἐπικίνδυνη κατάσταση στήν ὁποία βρίσκεται ἡ πατρίδα μας καί νά

ένεργήσουμε αποτρεπτικά στην έπιβολή τῶν τουρκικῶν ἐπιδιώξεων. Βρισκόμαστε, σήμερα, στό παρά πέντε τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς καί ψηλαφοῦμε, ἤδη, τήν Τουρκοποίηση τῆς Κύπρου. Τό χρέος τῆς γενιᾶς μας, ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ὅπου κι ἄν βρίσκονται, εἶναι τεράστιο. Χρειαζόμαστε ἀνασύνταξη δυνάμεων, ἀναβάπτιση στό ἐθνικό παρελθόν, παραδειγματισμό ἀπό τή ζωή καί τή θυσία τῶν ἡρώων μας. «Ἀναθεωροῦντες τήν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς» τους, θά πρέπει καί ἐμεῖς «νά μιμούμαστε τόν τρόπον». Γι' αὐτό καί εὐχομαι ὅπως ἡ μελέτη τοῦ παρόντος τεύχους, καί συγκεκριμένα ἡ ἐντρύφηση στά κείμενα τοῦ ἀφιερώματός μας, βοηθήσουν ὥστε, ἐμπνεόμενοι ἀπό τό παράδειγμα καί τήν αὐτοθυσία τῶν προγόνων μας, νά συνεχίσουμε καί μεῖς, μέ πίστη καί δύναμη, τόν ἀγῶνα μέχρι τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας.

**Το παρόν κείμενο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό "Παρέμβαση Εκκλησιαστική", τεύχος 60 (Ιανουάριος – Απρίλιος 2025), σελ. 4-9.*